

A BOLI–BARLANG

A Boli-barlang Petrozsénytól 6 km-re, a petrozsényi-medencét a hátszegi-medencével összekötő E79–DN66 út mellett, a főúttól északra 150 m távolságra, 720 m tengerszint feletti magasságban helyezkedik el. A barlanghoz könnyen eljutunk autóval is, a letérést jelzőtábla mutatja.

A barlang bejárata, a *Jupâneasa* patak barlangba folyásánál 20 m széles és 10 m magas. Belsejében a magasság általában megmarad, a szélesség pedig egyes helyeken eléri a 75 métert. Hossza 460 méter, és az egyetlen barlang Romániában, ahol a folyóvíz teljesen átszeli a barlangot. A patak kifolyása a vasút közelében van, itt már a *Galbena* nevet kapta. A Boli-barlang a közelben levő banicai dák várral együtt a *Grădiștea Muncelului – Cioclovina* nemzeti park része. Nevét egy bizonyos *Bolia* nevű családtól kapta, aki a középkorban a barlang körüli területeket uralta. A család neve a XV. században (1404) Luxemburgi Zsigmond által kiadott okiratokban jelenik meg. A barlangban már őskori maradványokat, falain pedig ókori rajzokat is találtak. Az idők folyamán a barlangot és a barlang körüli területeket olyan személyiségek látogatták, mint II. József osztrák császár, Elisee Reclus ismert földrajztudós, vagy Szatmáry Papp Károly, a fényképészet úttörője.

A Boli-barlangban történnek Jósika Miklós „Abafi” c. regényének egyes eseményei. A történelmi regény eseményei a XVI. század végén, Báthori Zsigmond fejedelemsége idején történnek. Főszereplője egy fiatal nemes, Abafi, aki egy egész sor eseményben vesz részt, melyek Alvincen, Kolozsváron, Gyulafehérváron játszódnak. A barlangban tanyázik Deli Markó szabadcsapata és itt találkozunk a hőslélekű Villámmal, aki nem más, mint Izodora, az első fejezetek titokzatos amazonja és Abafi rejtélyes védelmezője. Felbukkan a sötétlélekű Dandár, ez a vad kalandor, az orgyilkosok egyike, aki szerelmével üldözi Izodorát, de az Abafiért rajongó nőnek Dandár iránt érzett utálatát és gyűlöletét fokozódik. A Boli-barlangban történeteket bemutató fejezetekben Deli Markó emberei az akkori idő politikai eseményeiről beszélgetnek, és Villám érkezését várják. A beszédekből megtudjuk, hogy a vidéket gyakran zaklatják török és tatár betörések. Egyszerre megjelenik Villám, aki elmeséli, hogy a barlangtól egy órai járásra három tatárral találkozott. Az egyiket megölte és a fejét a barlangba hozta, ahol még hús is ilyen fej volt, melyeket Gyulafehérvárra szándékoztak küldeni.

A regényben szép leírás van a barlangról is: *„Erdélynek egyik legszebb barlangja messze a havasalföldi szélektől, a vulkáni szoros közelében van, s jelen neve Csetátye Boli, ami magyarul Boli várát teszi, s egy Boli nevű pórtól veszi nevezetét, ki itt egyedül több hétig védte magát száguldó törökök s tatárok ellen. A nagy útról kanyargó ösvény vezet a hegy túlsó oldalához, hol feketén, avult torokkal tátong a Boli-barlangjának sötét nyílása. Néhány lépéssel beljebb hirtelen kiöblül, magasan dagadva fel, óriási egyházként mutatkozik a vándor előtt... Kiálló sziklaormain oldalról természetes karzat vonul magasan, számtalan üregekkel. A tág öböl éjjeli végein zuhogva csattog kövecseken keresztül egy hegyifolyam, szélessége több ölnyi, mélysége ritka helyt kevesebb könyöknyinél. A barlang keblében ásott utat magának a jéghidek folyam sötétzöld habjaival, s meredek falait nyaldosva hajlong bús morajjal jobbra kanyarodva a sziklák alatt, s medrével utat képezve a hegyeken keresztül, vagy barlangit, vagy ahol földetlen, az ég azúrjától kárpótoltat.”*

A barlangban, mivel állandó levegő járja, nincsenek figyelemre méltó cseppkövek. Érdekessége, hogy denevér családok lakják. A XIX. század végén a barlangot járhatóvá tették a turisták számára. Radnóti Dezső az „Erdélyi Kalauz” c. útikönyvében megjegyzi, hogy *„a Siebenb Karpathen Verein petrozsényi fiókja hidakkal, lépcsőkkel teljesen járhatóvá tette a barlangot, és a vonatok egyike megáll itt és az őrnél világító készletet találunk.”* A két világháború között a barlangban zenei koncerteket tartottak. Az 1960-as években a barlangot újra fahidakkal látták el, melyek napjainkig tönkrementek. Jelenleg a Petro Aqua egyesület betonhidakkal tette biztonságossá a barlang látogatását. Időnként vallásos zenei koncerteket is tartanak a barlangban. A ZDF német televízió pedig két tudományos jellegű filmre forgatott jeleneteket itt. A barlangot minden időszakban lehet látogatni. A hét végén kivilágítják, hét közben a turisták kell biztosítsák a világítást.

Belépődíj: felnőtteknek 5 lej
 gyerekeknek 2 lej

Bodó József